

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович</i> СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
<i>Бааджи Наталія Пилипівна</i> РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
<i>Галунова Лариса Ігорівна</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
<i>Ennan Ruslan</i> LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
<i>Кирилюк Алла Володимирівна</i> ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
<i>Кравченко Олександр Миколайович</i> КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
<i>Бугаєць Альона Сергіївна</i> РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
<i>Височин Дмитро Олександрович</i> ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
<i>Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan</i> THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
<i>Козир Олександр Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
<i>Ларіонов Владислав Сергійович</i> ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
<i>Шендрік Ірина Сергіївна</i> ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

<i>Подцерковний Олег Петрович</i> ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
<i>Будурова Ганна Миколаївна</i> НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
<i>Войнарівський Микола Миколайович</i> ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
<i>Добровольська Володимира Володимирівна</i> ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
<i>Згама Антоніна Олександрівна</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
<i>Квасніцька Ольга Олексіївна</i> ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
<i>Попелюк Вадим Павлович</i> ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
<i>Бабалунга Олесь Михайлович</i> МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
<i>Велєв Іван Іванович</i> ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКМУ ПРОЦЕСІ	703
<i>Зарічанський Григорій Віталійович</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
<i>Ковалевич Ігор Ігорович</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
<i>Кубрак Гліб Олегович</i> МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
<i>Ляховецький Олександр Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
<i>Попович Павло Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

Список використаних джерел

1. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства : прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.03.2024).
2. Козлов С. Чому в Україні досі «не люблять» гонорар успіху адвоката. *Юридична газета*. 2020. 17 берез. (№ 6). URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/chomu-v-ukrayini-dosi-ne-lyublyat-gonorar-uspihu-advokata.html> (дата звернення: 12.03.2024).
3. Ставки, знижки, hourly rates. *Юридична газета*. 2019. 30 верес. (№ 41–42). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/legal-business-in-ukraine/stavki-znizhki-hourly-rates.html> (дата звернення: 12.03.2024).
4. Рішення Європейського суду з прав людини від 28 листопада 2002 року «Лавентс проти Латвії» (Laventsv. Latvia) за заявою № 58442/00. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.03.2024).
5. Рішення Європейського суду з прав людини від у справі «Схід/Захід Альянс Лімітед» проти України» (заява № 19336/04). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.03.2024).
6. Луспенік Д. Громадська думка про право творення. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2019. № 3 (168). С. 23–26.
7. Додаткова постанова Верховного Суду від 22.03.2018 у справі № 910/9111/17. URL: <https://supreme.court.gov.ua/> (дата звернення: 12.03.2024).
8. Шевердін М. Судові витрати в цивільному та господарському процесах. *Юридична газета online*. 2018. № 8. URL: <https://yur-gazeta.com/> (дата звернення: 12.03.2024).

Ключові слова: гонорар, адвокатська діяльність, господарський процес, судові витрати, чинне законодавство.

Keywords: fee, advocacy, economic process, legal costs, current legislation.

Зарічанський Григорій Віталійович

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу

СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ

З появою криптовалют та блокчейн-технологій у світі виникла потреба в регулюванні обміну віртуальних активів через криптобіржі, які є важливими платформами для торгівлі криптовалютами та токенами. Україна та країни Європейського Союзу шукають оптимальні рішення для забезпечення законності, безпеки та захисту прав інвесторів у цьому сегменті фінансового ринку.

Правове регулювання має великий вплив на розвиток криптовалютного ринку та діяльність криптобірж. Чіткі правила сприяють збільшенню довіри до цифрових активів та привертають нових учасників на ринок. Одночасно, надмірне регулювання може обмежувати інновації та розвиток галузі.

Правове регулювання діяльності криптобірж в Україні та в світі є важливим елементом стабільного та безпечного функціонування цифрових ринків. Необхідно постійно вдосконалювати законодавство з урахуванням новітніх технологій та міжнародних стандартів для забезпечення ефективного регулювання криптовалютного сектору.

З точки зору держави, регулювання ринку криптовалют потенційно принесе значні надходження до бюджету, додаткові кошти можуть бути спрямовані на фінансування

освіти, медицини та інших соціально важливих сфер життя. Для повноцінного функціонування криптовалютного ринку необхідно створити нормативно-правове середовище, яке б дозволяло регулювати різні аспекти його діяльності: правовий статус цифрових активів, можливість розрахунків криптовалютою, оподаткування та функціонування криптобірж тощо. Загальна практика регулювання ринку криптовалют визначає такі підходи: економічно орієнтований; підхід до мінімізації ризиків; спостережливий підхід; обмежувальний підхід [1, с. 33].

Наразі в Україні неможливо укласти угоду між двома юридичними чи фізичними особами-суб'єктами господарювання, засобом розрахунку за якою буде вказано криптовалюту, оскільки криптовалюта не визнається легальним засобом платежу. Так, не так давно у Верховній Раді України було зареєстровано Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225 від 7 листопада 2023 року [2], яким пропонується внесення змін до Податкового кодексу України, а також представлено нову редакцію Закону України «Про віртуальні активи», яким врегульовується правовий статус постачальників послуг, що пов'язані з віртуальними активами. Проте потрібні подальші кроки щодо визнання криптовалюти легальним засобом платежу.

Наприклад, в Японії біткойн визнаний платіжним засобом. Європейський суд постановив, що операції з обміну традиційних валют на біткоіни не повинні оподатковуватись ПДВ, оскільки правила ЄС забороняють оподаткування таких операцій, пов'язаних з обміном валют, монет і банкнот.

У Німеччині законодавство визнає криптовалюту «обліковою одиницею», що дозволяє прирівнювати її до фінансових інструментів, «власних грошей», які можуть оподатковуватись податком на приріст капіталу (25%).

У США існує свого роду криптовалюта *tether*, яка є аналогом цифрового долара, а створений біткоїн і його використання як платіжного засобу не вимагає ліцензій. Якщо біткойн буде продано більше ніж через рік після покупки, він не буде обкладатися податком на приріст капіталу, і транзакція буде визначена як «приватний продаж». У Великій Британії операції з біткойнами вважаються нерегульованими активами, криптовалюта прирівнюється до іноземної валюти та оподатковується відповідно [3, с. 204].

Канада займає друге місце в США за кількістю працюючих біткоїн-банкоматів, країна розробляє цифрову версію канадського долара, неможливо відкрити банківський рахунок без спеціальної ліцензії від держави, оплатити товари чи послуги у криптовалюті оподатковується як бартерний контракт. Продаж цифрової валюти оподатковується податком на прибуток, податком на прибуток або податком на приріст капіталу, тоді як криптовалюта, отримана в процесі майнінгу, оподатковується податком на прибуток. Для китайського ринку характерна діяльність майнінгових пулів з отримання (майнінгу) криптовалюти. З кожним роком у цій країні розвивається і зростає бізнес, пов'язаний з криптовалютою. Водночас відносини з регулювання операцій з криптовалютами досі не працюють. Товари оплачуються криптовалютою, а криптобіржі повинні бути зареєстровані. Оподаткування здійснюється з урахуванням стандартних правил для товарів. Проте позиція сторін угоди на кожному етапі залишається складною [3, с. 205–206].

Уряд Естонії не визнає криптовалюту законним платіжним засобом, але вважає її «вартістю, представленою в цифровій формі», тому класифікує криптовалюту як цифрові активи для цілей оподаткування, але не обкладає ПДВ. Однак біржі криптовалюти вважаються законними, якщо вони зареєстровані відповідно до вимог. В Естонії діють правила щодо фінансового прогнозування та бізнес-планування, і підрозділ фінансової розвідки може відмовити в ліцензії, якщо суб'єкт господарювання не здійснює комерційної діяльності в Естонії та не має явного зв'язку з цією країною. Також існує вимога про проведення аудиту компанії та підтвердження професійних навичок і судимості засновників компанії [4].

Загальна капіталізація ринку криптовалют у світі у 2021 році склала 2,3 трильйона доларів. США, що становить близько 1% світових фінансових активів. Сьогодні частка транзакцій найбільших віртуальних активів дуже мала в порівнянні з аналогічними показниками провідних платіжних систем. Використання віртуальних активів також є потенційно привабливим інвестиційним інструментом фінансової екосистеми для організації обміну, торгівлі та зберігання віртуальних активів для інвестицій.

Головною складовою збільшення обігу та ринкової капіталізації криптовалюти є зацікавленість інвесторів у використанні стабільних крипто-монет, нових технологій, децентралізованого фінансування та «розумних» контрактів. Цей інтерес МВФ характеризує інноваційний процес, який змінить майбутню систему банківської системи з відповідним зниженням ризиків для фінансової цілісності, стабільності та ефективності монетарної політики та стандартів конкуренції [5].

Отже, правове регулювання діяльності криптобіржта обігу криптовалют в Україні та в світі постійно розвивається, відповідаючи на виклики, які ставлять перед собою ці ринки. Незважаючи на певні відмінності в підходах, уряди більшості держав віддані створенню ефективного та безпечного регуляторного середовища для розвитку криптовалютної індустрії. Для подальшого успішного розвитку цієї галузі важливо продовжувати співпрацю та обмін досвідом між країнами та регуляторними органами.

Список використаних джерел

1. Ковальчук О. Адміністративно-правове регулювання ринку криптовалют в Україні. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 18 : Право. 2021. Вип. 35. С. 32–36.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні : проект Закону України від 07.11.2023 № 10225. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2061102> (дата звернення: 31.03.2024).
3. Макурін А. А. Визначення правового статусу в Україні та за кордоном сучасних грошових знаків. *Проблеми економіки*. 2019. № 3(41). С. 202–207.
4. Івахно В. Криптовалюта в Україні: регулювати чи дозволити згоріти? URL: <https://loyer.com.ua/uk/kryptovalyuta-v-ukrayini-regulyuvaty-chy-dozvolity-zgority/> (дата звернення: 31.03.2024).
5. Златін В. Правове регулювання крипто-бірж в Україні. URL: <https://www.bca.education/pravoveregulyuvannya-kripto-birzh-v-ukrayini-bl/> (дата звернення: 31.03.2024).

Ключові слова: віртуальний актив, криптовалюта, постачальник послуг віртуальних активів, криптобіржа.

Keywords: virtualasset, cryptocurrency, virtualassetsserviceprovider, cryptoex.

Ковалевич Ігор Ігорович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу*

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

Насамперед варто зазначити, що сьогодні не існує єдності думокстосовно визначення категорії «криптовалюта». Зокрема, не існує єдиного, підходу до визначення терміну «криптовалюта» ні з економічної, ні з юридичної точки зору, що також обумовлює виникнення труднощів в питанні правового регулювання обігу криптовалют. Більше того переважна більшість робіт у сфері дослідження криптовалюти присвячені технічним аспектам, тому питання права часто залишається поза зоною дослідження авторів.